

מספר הקורס: 4040217

שם הקורס בעברית: המזרח התיכון - מבט מבפנים

שם הקורס באנגלית: Middle East: An Insider Look

שנה"ל: תשפ"ד

שם המרצה: ד"ר צמרת לוי-דפני ומר אלעד ארצי

שם תכנית הלימודים: התוכנית ללימודים הומניסטיים

סיווג הקורס: שיעור

משך והיקף הקורס: סמסטר ב' 2 ש"ס

נקודות זכות אקדמיות: 2 נ"ז

דרישות קדם: ללא דרישות קדם

מועד שעות הקבלה:

פרטי קשר של המרצים: elada@shalem.ac.il; tsamereti@shalem.ac.il

תיאור הקורס :

קורס זה מבקש לעסוק במזרח התיכון של ימינו, בראש ובראשונה כפי שראו ורחאים אותו בני ובנות האזור בכתביהם הפוליטיים, הספרותיים, המשפטיים, והאחרים. במהלך הקורס נקרא ונדון בטקסטים שנכתבו על ידי בני האזור מן התקופות השונות לאורך המאה ה-20 וה-21, אשר יעניקו לנו הצצה "מבפנים", ויאפשרו לנו להכיר מקרוב כיצד חיים, חושבים ופועלים אנשי המזרח התיכון על חברותיהן ומדינותיהן השונות.

במהלך הקורס נבקש לעמוד על תהליכי השינוי והשימור המרכזיים שעצבו את האזור במאות ה-20 וה-21 עד לימינו. נתבונן בכל אחת ממדינות הליבה של המזרח התיכון: תורכיה, מצרים, סוריה, לבנון, עיראק וירדן, ואף נדון בסוגיה הכורדית והסוגיה הפלסטינית, שלהן מקום חשוב ומרכזי בגיאופוליטיקה של האזור. בשיעורינו נתייחס לגיאוגרפיה ולטופוגרפיה הייחודית של כל אחת מהמדינות המוזכרות, לאירועים הפוליטיים וההיסטוריים החשובים וכן לסוגיות אתניות ותרבותיות, שהיו ועודם בעלות חשיבות מכוננת בהתהוות המרחב המורכב של המזרח התיכון בימינו. כמו כן, נצא לסיור מודרך במזרח ירושלים.

במהלך הסמסטר נקיים שני בחנים אשר יסייעו לבסס את ההבנה המרחבית וחלוקתו המדינית של האזור, ויוקדשו לחזרה על מושגי יסוד שנלמדו במהלך הקורס. בסוף הקורס הסטודנטים יתבקשו לכתוב עבודה.

מטרות הקורס:

מטרתו של הקורס הנוכחי היא להעניק לסטודנטים הצצה מקרוב והיכרות רחבה, עם הגיאוגרפיה, ההיסטוריה הייחודית, הפוליטיקה, ועם החברות והתרבויות הייחודיים של המזרח התיכון במאות ה-20 וה-21, האזור בו אנו חיים. באמצעות קריאה משותפת בטקסטים אשר נכתבו על ידי בנות ובני מדינות המזרח התיכון (ותורגמו לעברית/אנגלית): מצרים, עיראק, סוריה, לבנון, ירדן והפלסטינים יוכלו התלמידים להכיר את המזרח התיכון היכרות בלתי אמצעית, תוך שהם מתוודעים לתהליכים, האירועים וההגות הייחודית של האזור ומבינים טוב יותר את המתרחש במרחב ובמציאות שסביבנו.

לתוך ארוך, מתוך מגוון נקודות ההתייחסות והפרטים הרבים אליהם ייחשפו הסטודנטים, אנו מקווים שיישאר אצלם הרושם של חוויית החיים המזרח-תיכוניים. חיבור בין נקודות המרחפות מעל ראשנו, "המלך עבדאללה", "פרברי דמשק", "הר הלבנון", "כיכר תחריר", "ארדואן", "הסלפים", "הדאחיה בבירות" יתחברו למשהו מוכר יותר, מזמין יותר, קצה חוט קטן אבל ברור שדרכו יוכלו לגשת לנושאי המחקר האינסופיים בעולם המרתק הזה או פשוט להיות מודעים יותר לתהליכים והעובדות שמלוות אותם מכל אתר חדשות.

חובות הקורס והרכב הציון בקורס :

שני בחני מפות אילמות ומושגים: 30%

עבודה מסכמת (כ-4 עמודים): הסטודנטים יתבקשו להשוות כיצד בא לידי ביטוי, בין שתי מדינות או יותר, אחד מנושאי הרחב החברתיים או התרבותיים שנלמדו במשך הקורס: 70%

- ציון עובר בקורס: 60

רשימת המפגשים והנושאים בקורס (חומרי הקריאה יפורסמו בהמשך):

שיעור 1: מורשת האימפריה העות'מאנית

שיעור 2: הקמת הרפובליקה של תורכיה - המעבר למדינות לאום

שיעור 3: תורכיה המודרנית, דמוקרטיה, רפובליקה ומשברים פוליטיים

שיעור 4: ייחודיותה של מצרים ומקומה בעולם הערבי

שיעור 5: מצרים, נאצרזם, תרבות המונים

שיעור 6: עיראק

שיעור 7: הסוגייה הכורדית בגאופוליטיקה של המזרח התיכון

שיעורים 8-9: סוריה

שיעורים 10-11: לבנון

שיעור 12: ירדן

שיעור 13: הפלסטינים